

Sygn. akt II CSK 485/06

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 lutego 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Kazimierz Zawada (przewodniczący)

SSN Mirosław Bączyk

SSN Elżbieta Skowrońska-Bocian (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Banku Spółki Akcyjnej
przeciwko I.F.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 15 lutego 2007 r.,

skargi kasacyjnej pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 29 czerwca 2006 r., sygn. akt [...],

oddala skargę kasacyjną i przyznaje radcy prawnemu A.W. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego kwotę 5.400,- (pięć tysięcy czterysta) złotych powiększoną o 22% podatku od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej w postępowaniu kasacyjnym z urzędu.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 29 czerwca 2006 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację pozwanej I.F. od wyroku Sądu Okręgowego w Ł., którym został utrzymany w mocy nakaz zapłaty wydany przeciwko R.F. i I.F. na rzecz powoda - Banku Spółka Akcyjna.

Sąd pierwszej instancji ustalił, a ustalenia te aprobował Sąd Apelacyjny, że w dniu 23 maja 2000 r. R.F. zawarł z powodowym Bankiem umowę kredytową z terminem spłaty 24 maja 2001 r. Zabezpieczeniem spłaty kredytu był weksel in blanco wystawiony przez R.F. i poręczony przez żonę, I.F. Weksel został złożony wraz z deklaracją wekslową podpisaną przez wystawcę i poręczycielkę. Z treści deklaracji wynikało upoważnienie Banku do wypełnienia weksla na sumę odpowiadającą kwocie kredytu wraz z dodatkowymi należnościami. Do tej umowy kredytowej został zawarty w dniu 16 stycznia 2001 r. aneks, którym określono nowy termin spłaty kredytu (16 stycznia 2002 r.). Ponieważ kredyt nie został spłacony w terminie Bank wypełnił go na kwotę odpowiadającą zadłużeniu. Należność nie została uiszczona.

Apelacja pozwanej od orzeczenia Sądu pierwszej instancji została oddalona, a Sąd apelacyjny uznał wszystkie zawarte w niej zarzuty za bezzasadne. W pierwszej kolejności wskazał, że Sąd Okręgowy właściwie zastosował art. 493 § 1 i 495 § 3 k.p.c. i nie przystąpił do merytorycznej oceny zarzutów zgłoszonych przez pozwaną po terminie. Pozwana była informowana o treści obowiązujących uregulowań, w tym o skutkach przekroczenia terminu wyznaczonego do składania zarzutów. Ubocznie Sąd zauważył, że zarzuty, których merytorycznie nie ocenił Sąd pierwszej instancji w istocie pokrywają się z zarzutami sformułowanymi w zarzutach od nakazu zapłaty.

Za bezpodstawne uznał także Sąd zarzuty naruszenia art. 31 pr. wekslowego. W toku postępowania zostało bowiem wykazane z jakich przyczyn i kiedy napis na przedniej stronie weksla został umieszczony i dlaczego uczyniła to inna osoba niż pozwana. Nie został także naruszony art. 37 § 3 k.r.o., gdyż

pozwana ponosi odpowiedzialność jako poręczyciel wekslowy. Niezależnie od tego, trudno w okolicznościach sprawy przyjąć, że zawarcie umowy kredytowej, a także zaciągnięcie zobowiązania wekslowego przez R.F. dokonane zostało bez zgody jego małżonki. Poręczyła ona wszak weksel stanowiący zabezpieczenie spłaty kredytu. Odpowiedzialność pozwanej wynika przy tym z art. 32 pr. wekslowego, a nie przepisów kodeksu cywilnego, zatem zarzut naruszenia art. 887 k. c. także nie jest zasadny.

Skarga kasacyjna pozwanej oparta została na obu podstawach kasacyjnych. W ramach naruszenia prawa materialnego skarżąca wskazuje błędną wykładnię art. 32 i 31 pr. wekslowego oraz niezastosowanie art. 506 § 1 k.c. i art. 507 k.c. W ramach podstawy naruszenia przepisów postępowania podnosi się obrazę art. 102 k. p. c. przez jego nie zastosowanie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności należy odwołać się do utrwalonego w orzecznictwie Sądu Najwyższego stanowiska, że niedopuszczalne jest podważanie w toku postępowania kasacyjnego orzeczenia sądu drugiej instancji w części orzekającej o kosztach postępowania. Zarzut nie zastosowania art. 102 k.p.c. podniesiony w rozpoznawanej skardze kasacyjnej należy do wskazanej wyżej kategorii. Zastosowanie lub nie zastosowanie powołanego przepisu jest częścią rozstrzygnięcia dotyczącą kosztów postępowania. Sąd drugiej instancji dokonuje oceny, czy w okolicznościach sprawy zasadne jest zastosowanie przepisu zawierającego przecież odstępstwo od zasady, że strona przegrywająca ma obowiązek zwrócić przeciwnikowi, na jego żądanie, koszty procesu (art. 98 § 1 k.p.c.). Ocena i decyzja sądu drugiej instancji ma walor ostateczności.

Jeśli chodzi o zarzuty naruszenia prawa materialnego to nie znajdują one uzasadnionych podstaw. Sądy orzekające przyjęły, że odpowiedzialność pozwanej oparta jest na przepisach prawa wekslowego, gdyż udzieliła ona poręczenia wekslowego. Ta ocena nie jest kwestionowana przez skarżącą. Umknęło natomiast jej uwadze, że avalista (poręczyciel wekslowy) znajduje się w odmiennej sytuacji prawnej niż osoba, która udzieliła poręczenia zgodnie z przepisami kodeksu cywilnego. Z art. 32 ust. 2 pr. wekslowego wynika jednoznacznie, że zobowiązanie avalisty ma charakter abstrakcyjny i samodzielny (podkreśla się to zresztą

w literaturze). Udzielenie poręczenia wekslowego ma prowadzić do wzmocnienia zobowiązania na korzyść wierzyciela wekslowego. Stąd niezależność zobowiązania avalisty od stosunku o charakterze kauzalnym, a także samodzielność tego zobowiązania wyrażająca się w tym, że zobowiązanie poręczyciela jest ważne, choćby nawet zobowiązanie, za które poręcza, było nieważne z jakiegokolwiek przyczyny z wyjątkiem wady formalnej.

Nie został także naruszony art. 31 pr. wekslowego. Skarżąca kwestionuje samo udzielenie przez nią poręczenia wekslowego podnosząc, że znajdujący się na przedniej stronie weksla wyraz „poręczam” został napisany przez pracownika powodowego Banku i to już po złożeniu przez nią podpisu. Odnosząc się do tego stwierdzenia Sąd Najwyższy zauważa, że po pierwsze, na poziomie postępowania kasacyjnego nie jest już możliwe kwestionowanie ustalonych faktów ani oceny dowodów, a po drugie, zgodnie z art. 31 ust. 3 pr. wekslowego sam podpis na przedniej stronie weksla uważa się za udzielenie poręczenia, chyba że jest to podpis wystawcy lub trasata. Pozwana nie jest wystawcą weksla, nie jest też trasatem (chodzi przecież o weksel własny). Gdyby zatem nawet wyraz „poręczam” znalazł się na przedniej stronie weksla już po złożeniu podpisu przez pozwaną, to jest to okoliczność nieistotna z punktu widzenia jej zobowiązania jako poręczyciela wekslowego. Zobowiązanie avalisty powstaje bowiem, zgodnie z art. 31 ust. 3 pr. wekslowego w chwili złożenia przez niego samego podpisu na przedniej stronie weksla. Zwrócił już na to uwagę Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 października 2006 r., II CSK 104/06 (niepubl.).

Nietrafne są także zarzuty odnoszące się do przepisów kodeksu cywilnego normujących odnowienie (art. 506 § 1 i art. 507). Nie nasuwa zastrzeżeń dokonana przez Sądy orzekające ocena aneksu do umowy zawartego w dniu 16 stycznia 2001 r. pomiędzy powodowym Bankiem a R.F. Z treści tego aneksu nie wynika, aby celem zawartej umowy było umorzenie zobowiązania dłużnika (kredytobiorcy). Przeciwnie, celem porozumienia było utrzymanie w mocy tego zobowiązania, a jedynie zmiana treści łączącego strony stosunku umownego. Na marginesie zatem jedynie należy wskazać, że z § 2 art. 506 k.c. wynika domniemanie, zgodnie z którym w razie wątpliwości poczytuje się, że zmiana treści zobowiązania nie stanowi jego odnowienia zwłaszcza, gdy wierzyciel otrzymał od dłużnika weksel lub

czek. Także Sąd Najwyższy wskazywał, że warunkiem dokonania odnowienia jest istnienie niewątpliwego zamiaru odnowienia (tak wyrok z dnia 10 marca 2004 r., IV CK 95/03, niepubl.).

Przyjęcie, że aneks do umowy kredytowej nie stanowi odnowienia, czyni bezprzedmiotowym rozważanie zarzutu naruszenia art. 507 k.c., zgodnie z treścią którego poręczenie lub ograniczone prawo rzeczowe stanowiące zabezpieczenie wierzytelności wygasa z chwilą odnowienia, chyba że poręczyciel lub osoba trzecia wyraziła zgodę na dalsze trwanie zabezpieczenia.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji kierując się treścią art. 398¹⁴ k.p.c. O kosztach orzeczono zgodnie z § 15 w związku z § 12 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. nr 163, poz. 1349 ze zm.).